

**EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND,
BANJA LUKA**

**Finansijski izvještaji
za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine i
Izvještaj nezavisnog revizora**

EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND, BANJA LUKA

SADRŽAJ	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Finansijski izvještaji:	
Bilans uspjeha investicionog fonda	2
Bilans stanja investicionog fonda	3
Izveštaj o promjenama neto imovine investicionog fonda	4
Bilans tokova gotovine investicionog fonda	5
Napomene uz finansijske izvještaje	6 – 18

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Članovima Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda, Banja Luka i akcionarima Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja (strana 2 do 18) Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu "Fond"), koji obuhvataju bilans stanja investicionog fonda na dan 31. decembra 2017. godine, i odgovarajući bilans uspjeha investicionog fonda, izvještaj o promjenama neto imovine investicionog fonda i bilans tokova gotovine investicionog fonda za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Društvo"), koje upravlja Fondom, je odgovorno za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja Fonda u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i standardima revizije primjenjivim u Republici Srpskoj. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijski položaj Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda na dan 31. decembra 2017. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine, u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske.

Banja Luka,
19. mart 2018. godine

Mirko Ilić
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA INVESTICIONOG FONDA
Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine
(U BAM)

	<u>Napomena</u>	<u>Period 29. septembar – 31. decembar 2017.</u>
Poslovni rashodi		
Naknada Društvu za upravljanje	5	(3)
Naknada za troškove platnog prometa	5	(40)
		<u>(43)</u>
Poslovni gubitak		<u>(43)</u>
Tekući i odloženi porez na dobit		-
Realizovani gubitak poslije oporezivanja		(43)
Smanjenje neto imovine fonda		<u>(43)</u>
Neto gubitak perioda		<u>(43)</u>
Obična zarada(gubitak) po akciji		<u>(0.1696)</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Uprava Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Društvo") je sastavila priložene finansijske izvještaje Fonda dana 23. januara 2018. godine.

Priloženi finansijski izvještaji će biti dostavljeni Upravnom odboru Društva na davanje mišljenja, a nakon toga i Skupštini Društva na usvajanje.

Potpisano u ime Društva i Fonda:

Tomaž Završnik,
Direktor Društva

M.P.

Dragana Gajić,
Odjeljenje za finansijske,
računovodstvo i opšte poslove

BILANS STANJA INVESTICIONOG FONDA
Na dan 31. decembra 2017. godine
(U BAM)

	<u>Napomena</u>	<u>31. decembar</u> <u>2017.</u>
UKUPNA IMOVINA		
Gotovinski ekvivalenti i gotovina		
Gotovina	6	2,503
		<u>2,503</u>
OBAVEZE		
Obaveze prema Društvu za ulaznu naknadu	7	48
Obaveze prema Društvu za upravljanje Fondom	7	3
		<u>51</u>
NETO IMOVINA FONDA		<u>2,452</u>
Kapital		
Osnovni kapital - udjeli		2,495
Nepokriveni gubitak tekuće godine		(43)
		<u>2,452</u>
Broj obračunskih jedinica	8	253.53277
Vrijednost obračunske jedinice (U BAM)	8	<u>9.67256</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NETO IMOVINE INVESTICIONOG FONDA
Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine
(U BAM)

	Period 29. septembar – 31. decembar 2017.
Smanjenje neto imovine od poslovanja fonda	
Realizovani gubitak perioda	(43)
<i>Ukupno smanjenje neto imovine fonda</i>	<u>(43)</u>
Neto imovina	
Na početku perioda	-
Na kraju perioda	<u>2,452</u>
Broj akcija fonda u periodu	
Broj obračunskih jedinica na početku perioda	0.00
Izdate obračunske jedinice u toku perioda	253.53
Povučene obračunske jedinice u toku perioda	<u>0.00</u>
Broj obračunskih jedinica na kraju perioda	<u>253.53</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS TOKOVA GOTOVINE INVESTICIONOG FONDA
Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine
(U BAM)

	Period 29. septembar- 31. decembar 2017.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti	
Prilivi po osnovu uplate udjela	<u>2,543</u>
<i>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>2,543</u>
Odliv gotovine iz operativnih aktivnosti	
Odlivi po osnovu troškova banke depozitara	<u>(40)</u>
<i>Neto odliv gotovine iz operativnih aktivnosti</i>	<u>(40)</u>
Ukupan priliv gotovine	2,543
Ukupan odliv gotovine	<u>(40)</u>
Neto priliv gotovinskih ekvivalenata i gotovine u toku perioda	<u>2,503</u>
Gotovinski ekvivalenti i gotovina na početku perioda	<u>-</u>
Gotovinski ekvivalenti i gotovina na kraju perioda	<u>2,503</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Evropski dobrovoljni penzijski fond, Banja Luka (u daljem tekstu: Fond) je osnovan dana 29. septembra 2017. godine kada je Agencija za osiguranje Republike Srpske donijela Rješenje kojim je izdala dozvola za organizovanje i upravljanje Fondom. Statut Fonda donešen je 4. oktobra 2017. god od strane Upravnog odbora Društva za upravljanjem Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: "Društvo"). U poslovanju sa inostranstvom Fond posluje pod nazivom „European Voluntary Pension Fund“. Fond je organizovan kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond.

Prva uplata u Fond izvršena je 30. novembra 2017. godine, i do kraja izvještajnog perioda u Fond je uplaćeno 2,543 BAM za ukupno 16 članova (udjelničara).

Osnovna djelatnost Fonda je prikupljanje novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate, i ulaganja tih sredstava radi povećanja vrijednosti Fonda. Fond je organizovan kao fond posebne vrste, odnosno posebna imovina, bez svojstva pravnog lica, koju čini zbir sredstava od dobrovoljnih doprinosa i prinosa od investiranih sredstava, umanjениh za naknade koje se naplaćuju od Fonda. Fondom upravlja Društvo. Imovina Fonda je u svojini članova Fonda, srazmjerno njihovom udjelu u imovini. Imovina Fonda je odvojena od imovine Društva.

Poslovanje Fonda se zasniva na odredbama Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 13/09, u daljem tekstu Zakon), podzakonskim aktima, kao i internim pravilima poslovanja koja su bazirana na ovim zakonskim propisima za koja je dobijena saglasnost Agencije za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu "Agencija"), kao regulatora.

Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, gdje postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju, a moguće je i članstvo u više dobrovoljnih penzionih fondova. Fond predstavlja instituciju kolektivnog investiranja u okviru koje se prikuplja i ulaže penzijski doprinos u različite vrste imovine sa ciljem ostvarenja prihoda i smanjenja rizika ulaganja. Poslove kastodi banke za Fond obavlja Nova banka a.d. Banja Luka. Sjedište Fonda je u Banjoj Luci, u ulici Kralja Petra I Karađorđevića 109/3. Fond na dan 31. decembra 2017. nije imao zaposlenih.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD**2.1. Izjava o usaglašenosti**

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju finansijske izvještaje Fonda na dan 31. decembra 2017. godine i za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine, i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Fonda su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), osim određenih finansijskih instrumenata koji su vrednovani po revalorizovanim iznosima ili fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda, kao što je dalje opisano u računovodstvenim politikama.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Društvo uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Finansijski izvještaji Fonda za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine, su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za investicione fondove ("Službeni glasnik RS", broj 106/15, 105/17) i Pravilnikom o sadržini i formi finansijskih izvještaja za investicione fondove ("Službeni glasnik RS", broj 63/16, 115/17). a koji uključuju sljedeće finansijske izvještaje:

1. Bilans stanja investicionog fonda – Izvještaj o finansijskom položaju;
2. Bilans uspjeha investicionog fonda – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu;
3. Izvještaj o promjenama neto imovine investicionog fonda;
4. Bilans tokova gotovine investicionog fonda - Izvještaj o tokovima gotovine;
5. Izvještaj o finansijskim pokazateljima po udjelu ili akciji investicionog fonda;
6. Izvještaj o strukturi ulaganja investicionog fonda;
7. Izvještaj o strukturi imovine investicionog fonda po vrstama imovine;
8. Struktura obaveza investicionog fonda po vrstama instrumenata;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja (nastavak)**

9. Izvještaj o realizovanim dobitima (gubicima) investicionog fonda;
10. Izvještaj o nerealizovanim dobitima (gubicima) investicionog fonda, i
11. Izvještaj o transakcijama sa povezanim licima.

U skladu sa Zakonom, Društvo je dužno da vodi poslovne knjige i sastavlja finansijske izvještaje za Fond kao i da do 31. marta tekuće godine, Agenciji za osiguranje Republike Srpske, dostavi godišnji izvještaj o poslovanju, u okviru kojeg, odvojeno prikazuje godišnje finansijske izvještaje za Društvo i finansijske izvještaje za Fond.

Obzirom da Fond nije pravno lice, rukovodstvo Društva smatra da Fond nije u obavezi da predaje svoje finansijske izvještaje nadležnom registru u Republici Srpskoj (APIF), i saglasno navedenom priloženi finansijski izvještaji nisu ni predati nadležnom registru.

Društvo je prilikom sastavljanja bilansa tokova gotovine za Fond, koristilo direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3 uz finansijske izvještaje, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta izvještavanja

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u Konvertibilnim markama (BAM) koja predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS")

Priloženi finansijski izvještaji Fonda sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS"), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja ("IFRS", u daljem tekstu zajedno: "Standardi"), koji su bili u primjeni na dan 1. januara 2009. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske.

Naime, na osnovu odredbi Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 94/15), sva pravna lica sa sjedištem u Republici Srpskoj su u obavezi da u potpunosti primjenjuju IAS, odnosno IFRS, kao i Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete ("IFRS for SMEs"), Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor ("IPSAS"), Međunarodne standarde vrednovanja ("IVS"), Međunarodne standarde za profesionalnu praksu interne revizije, Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, Kodeks etike za profesionalne računovođe i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde ("IASB") i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa ("IFAC").

Pored navedenog, u skladu sa prethodnim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 36/09 i 52/11), dana 15. jula 2010. godine Upravni odbor Saveza računovođa i revizora Republike Srpske ("Savez RR RS") je donio "Odluku o početku obavezne primjene izdanja MRS/MSFI (objavljenih do 1. januara 2009. godine)", a na osnovu "Odluke o ovlaštenjima za prevod i objavljivanje" nadležne Komisije za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine od 10. marta 2006. godine (Službeni glasnik BiH, broj 81/06), kojom se takva ovlaštenja daju Savezu RR RS.

Navedeno izdanje IAS/IFRS je odobreno od strane Fondacije odbora za Međunarodne računovodstvene standarde kao zvanični prevod na srpski jezik za Bosnu i Hercegovinu (Republiku Srpsku), Srbiju i Crnu Goru. Prema navedenoj Odluci IAS/IFRS objavljeni do 1. januara 2009. godine obavezno se primjenjuju na finansijske izvještaje sačinjene i prezentovane u Republici Srpskoj za obračunske periode koji počinju 1. januara 2010. godine ili kasnije. Međutim, promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 1. januara 2009. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Republici Srpskoj.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 94/15), dana 4. oktobra 2017. godine, Upravni odbor Saveza RR RS, donio je „Odluku o utvrđivanju i objavljivanju Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda (IAS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (IFRS)“.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)**

Navedenom Odlukom, utvrđuju se i objavljuju prevodi Standarda i tumačenja, izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 31. decembra 2014. godine, koji su objavljeni na internet stranici Saveza RR RS, a koji se počinju primjenjivati u Republici Srpskoj za finansijske izvještaje koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2018. godine. Stupanjem na snagu ove odluke, prestaje da važi Odluka o početku obavezne primjene izdanja IAS/IFRS (objavljenih do 1. januara 2009. godine), iz jula 2010. godine.

Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene Standarde i tumačenja izdata nakon 1. januara 2009. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Fond, ima namjeru da iste primjeni u sastavljanju finansijskih izvještaja Fonda nakon što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

Nove izmjene postojećih Standarda koji su u primjeni za izvještajni period

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sledeće izmjene postojećih standarda, bile su u primjeni:

- Izmjene Međunarodnog računovodstvenog standarda IAS 7 "Izveštaj o tokovima gotovine" – Inicijativa za objelodanjanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017. godine),
- Izmjene IAS 12 "Porez na dobitak" – Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2017. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unapređenja IFRS (period 2014 – 2016)" koja su rezultat godišnjeg unapređenja IFRS sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene IFRS 12 na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017. godine).

Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda, kao i nova tumačenja su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

- IFRS 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRS 15 "Prihodi od ugovora sa kupcima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRS 16 "Lizing" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- IFRS 17 „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021. godine),
- Izmjene IFRS 2 „Plaćanja akcijama“ – Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja akcijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmjene IFRS 4 „Ugovori o osiguranju“ – Primjenom IFRS 9 "Finansijski instrumenti" sa IFRS 4 „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine ili gdje se vrši prva primjena IFRS 9 "Finansijski instrumenti"),
- Izmjene IFRS 9 "Finansijski instrumenti" – Karakteristike plaćanja unaprijed sa negativnim kompenzacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmjene IFRS 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i IAS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ - Prodaja ili učešće u imovini između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (datum stupanja na snagu odgođen na neodređeno vrijeme, dok istraživački projekat metoda kapitala bude ustanovljen),
- Izmjene IAS 19 „Primanja zaposlenih“ – izmjene, smanjenje ili izmirenje planova naknada (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene IAS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ – Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene IAS 40 "Investicione nekretnine" – Prenos investicionih nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januar 2018. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unaprijeđenja IFRS (period 2014. - 2016.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS (IFRS 1, IFRS 12 i IFRS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene IFRS 1 i IAS 28 bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)***Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni (nastavak)*

- Izmjene raznih Standarda "Unapređenja IFRS (period 2015 - 2017)" koja su rezultat godišnjeg unapređenja IFRS (IFRS 3, IFRS 11, IAS 12 i IAS 23) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- IFRIC 22 "Transakcije u stranim valutama i razmatranja pretplata" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine), i
- IFRIC 23 „Neizvjesnost u tretmanu poreza na dobit“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine).

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Fonda u periodu inicijalne primjene.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Poslovni prihodi**

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od dividendi, prihode od kamata i amortizacije premije (diskonta) po osnovu HOV sa fiksnim rokom dospijea i ostale poslovne prihode.

Realizovani dobitak obuhvata realizovane dobitke po osnovu prodaje hartija od vrijednosti, realizovane dobitke po osnovu kursnih razlika i ostale realizovane dobitke. Prihodi od dividendi se evidentiraju kad se ostvari pravo na dividendu. Prihodi od kamata i amortizacije premije (diskonta) po osnovu hartija od vrijednosti ("HoV") sa fiksnim rokom dospijea predstavljaju prihode koje fond ostvaruje po osnovu dužničkih hartija od vrijednosti i po osnovu depozita i amortizovani dio razlike nominalne i tržišne cijene hartija od vrijednosti.

Ostali poslovni prihodi podrazumijevaju ostale poslovne prihode koji nisu sadržani u naprijed navedenim prihodima.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi se evidentiraju u trenutku njihovog nastanka i sastoje se od naknade Društvu po osnovu upravljanja, troškova kupovine i prodaje ulaganja i naknade kastodi banci za troškove platnog prometa i troškove po osnovu pružanja kastodi usluga po ugovoru. Svi troškovi koji se isplaćuju na teret imovine Fonda definisani su Pravilnikom o naknadama, koji je odobren od strane Agencije.

Naknada Društvu za upravljanje Fondom

Društvo mjesečno fakturiše Fondu naknadu za upravljanje i ulaznu naknadu. Naknada za upravljanje se utvrđuje prilikom svakog obračuna neto vrijednosti imovine Fonda, a koji je usaglašen između Društva i kastodi banke. Za iznos ulazne naknade se umanjuje vrijednost svake uplate u Fond prije pretvaranja u obračunske jedinice. Kastodi banka kontroliše obračun koji je Društvo sastavilo, potvrđuje ga i odgovorna je za tačnost obračuna. Naknada prilikom uplate penzijskih doprinosa (ulazna naknada) obračunava se jednokratno, i to kao procenat u odnosu na pojedinačnu uplatu, po stopi do maksimalno 1.9% od ukupno izvršenih uplata. Za članove penzijskog plana, naknada prilikom uplate penzijskih doprinosa obračunava se procentualno od ukupne vrijednosti uplaćenih penzijskih doprinosa koje je organizator penzijskog plana uplatio za članove tog plana, najviše do 1.9% od vrijednosti izvršene uplate.

Naknada Društvu za upravljanje Fondom obračunava se najviše do 2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda. Naknada se obračunava svakog dana, i to kao procenat podijeljen sa 365.25 uzimajući kao osnovicu neto vrijednost imovine Fonda. Neto vrijednost imovine Fonda predstavlja vrijednost imovine umanjenu za iznos obaveza. Na kraju svakoga mjeseca, Društvo naplaćuje od Fonda iznos koji predstavlja zbir svih dnevnih vrijednosti naknada za taj mjesec. Naknada za prenos računa člana Fonda predstavlja naknadu za troškove prenosa računa u Fond kojim upravlja drugo Društvo i obračunava se kao umanjene sredstava za iznos stvarnih troškova, s tim što naknada ne može biti obračunata u visini većoj od iznosa koji propiše Agencija.

Naknada kastodi banci

Naknada kastodi banci obračunava se po Tarifniku kastodi usluga, i to: 0.15% na iznos imovine do 10 miliona BAM, odnosno 0.125% na iznos imovine preko 10 miliona BAM.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.3. Realizovani dobitci i gubici**

Realizovani gubitak obuhvata realizovane gubitke na prodaji hartija od vrijednosti, realizovane gubitke po osnovu kursnih razlika i ostale realizovane gubitke.

Realizovani dobitak od prodaje ulaganja se iskazuje ako se prodaja izvrši po cijenama koje su više u odnosu na nabavnu vrijednost ulaganja. U obrnutom slučaju biće evidentiran realizovani gubitak.

Prilikom knjigovodstvenog evidentiranja prodaje ulaganja, isknjižavaju se i svi nerealizovani dobitci i gubici koji se odnose na to ulaganje, bilo da su iskazani na računima uspjeha ili u revalorizacionim rezervama. Oni prodajom postaju realizovani i uključuju se u obračun ukupnog dobitka ili gubitka ostvarenog prodajom ulaganja iz portfelja.

Ostali prihodi i rashodi se knjiže po načelu uzročnosti.

3.4. Nerealizovani dobitci i gubici

Promjene fer vrijednosti se evidentiraju na kontima ispravke vrijednosti i nerealizovanih dobitaka, odnosno gubitaka za hartije koje su klasifikovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, odnosno ispravke vrijednosti i revalorizacionih rezervi za hartije klasifikovane kao raspoložive za prodaju.

3.5. Vrijednost imovine, obračun neto vrijednosti imovine i utvrđivanje vrijednosti obračunske jedinice Fonda

Upravni odbor Agencije, na sjednici održanoj 30. novembra 2017. godine, donio je Pravilnik o utvrđivanju vrijednosti imovine, obračunu neto vrijednosti imovine i utvrđivanju vrijednosti obračunske jedinice dobrovoljnog penzijskog fonda (u daljem tekstu "Pravilnik", "Službeni glasnik RS", broj 113/17).

Imovina Fonda

U skladu sa Pravilnikom, ukupnu vrijednost imovine Fonda na dan vrednovanja čini zbir vrijednosti svih vrsta imovine propisanih Zakonom, i to:

- 1) hartije od vrijednosti iz portfelja Fonda,
- 2) nekretnine u vlasništvu Fonda,
- 3) depoziti novčanih sredstava Fonda kod banaka,
- 4) novčana sredstva Fonda na računu kod kastodi banke, i
- 5) potraživanja Fonda.

Vrijednost imovine Fonda na dan vrednovanja se utvrđuje u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima, računovodstvenim politikama i Pravilnikom.

Neto vrijednost imovine Fonda

Obaveze Fonda predstavljaju obaveze nastale po osnovu

- 1) ulaganja imovine Fonda,
- 2) uplate i isplate obračunskih jedinica,
- 3) naknada Društvu,
- 4) naknada kastodi banci, i
- 5) naknade troškova koje padaju na teret Fonda u skladu sa Zakonom.

Neto vrijednost imovine Fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se vrijednost ukupne imovine umanji za obaveze Fonda.

Obračunske jedinice Fonda

Ukupna vrijednost svih obračunskih jedinica Fonda, jednaka je neto vrijednosti imovine Fonda. Obračunske jedinice mogu se izraziti u dijelovima. Najniža jedinstvena početna vrijednost obračunske jedinice za Fond, iznosi 10 BAM. Vrijednost obračunske jedinice Fonda, na dan vrednovanja, utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine Fonda izražene u BAM sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Vrijednost obračunske jedinice Fonda, na dan vrednovanja iskazuje se na pet decimalnih mjesta.

Uplaćeni penzijski doprinosi pretvaraju se u obračunske jedinice istog dana kada su uplaćeni, evidentiranjem jedinica na individualnom računu člana Fonda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Dobrovoljni penzijski doprinosi članova Fonda**

Član Fonda može biti domaće i strano punoljetno fizičko lice. Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju. Društvo za svakog člana Fonda koji ima zaključen ugovor o članstvu u Fondu, odnosno zaključen ugovor o penzijskom planu, otvara i vodi individualni račun.

Novčana sredstva kojima Fond raspolaže prikupljaju se uplatom penzijskih doprinosa koja u Fond uplaćuje obveznik uplate. Minimalni iznos penzijskih doprinosa za uplatu u Fond je 10 BAM. Uplata penzijskih doprinosa je dobrovoljna, i ne obavezuje člana Fonda - obveznika uplate na određenu dinamiku uplata.

Uplaćeni penzijski doprinos konvertuje se u investicione jedinice istog dana kad je uplaćen i pripisuje se na individualni račun svakog člana za koga je izvršena uplata. Stanje broja investicionih jedinica na individualnom računu člana fonda uvećava se za nove uplate. Investiciona jedinica predstavlja srazmjerni obračunski udio u ukupnoj neto imovini fonda.

U skladu sa Zakonom, pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima član fonda stiče sa navršених 58 godina života, bez obzira na period akumuliranja sredstava u Fondu, odnosno sa navršene 53 godine života i najmanje pet godina uplaćivanja doprinosa u kontinuitetu ili 60 mjesečnih uplata. Izuzetno, pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima može se ostvariti i prije pomenutih uslova, u slučaju vandrednih troškova liječenja ili trajne nesposobnosti za rad. Povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima član Fonda mora početi najkasnije sa navršених 70 godina života.

U slučaju smrti člana Fonda, sredstva na njegovom računu pripadaju nasljedniku kojeg je on odredio u pristupnoj izjavi u trenutku stupanja u članstvo u Fond, odnosno sredstva se prenose u skladu sa zakonom u nasljeđivanju, ukoliko član nije Društvu dostavio ime (jednog ili više) nasljednika, po sopstvenom izboru.

Sredstva koja su akumulirana na računu člana Fonda mogu se povući jednokratnom ili programiranom isplatom. Ako je akumulirani iznos u trenutku ostvarivanja prava na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima manji od 2,000 BAM ukupan iznos mora biti jednokratno isplaćen. Programirana isplata podrazumijeva da član Fonda u ugovoru sam odredi mjesečni iznos i period u kome će mu akumulirana sredstva biti isplaćivana sve do trenutka isplate cjelokupnog iznosa koji je na njegovom računu prethodno akumuliran.

Imovina Fonda investira se u cilju ostvarivanja prihoda za članove Fonda. Prinos od investiranja ukupnih sredstava Fonda (nakon odbitka naknada za upravljanje i troškova investiranja) pripada svakom članu Fonda srazmjerno broju njegovih investicionih jedinica. Društvo ne garantuje minimalni garantovani prinos Fonda, tako da član Fonda preuzima rizik ulaganja.

Osnovna načela investicione politike Fonda

Imovina Fonda investira se u skladu sa sljedećim načelima:

- načelo sigurnosti imovine Fonda – ulaganjem u hartije od vrijednosti emitentata sa visokim kreditnim rejtingom,
- načelo diversifikacije portfelja – ulaganjem u hartije od vrijednosti koje se razlikuju prema vrsti i emitentima, kao i prema drugim obilježjima,
- načelo likvidnosti - ulaganjem hartije od vrijednosti koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj cijeni, i
- načelo profitabilnosti - ulaganjem u hartije od vrijednosti koje, uz uvažavanje prethodno navedenih načela, donose potencijalno najveći prinos.

3.7. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Fonda, od momenta kada je Fond ugovornim odredbama vezan za instrument.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Fond izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Fond ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (nastavak)

(a) *Finansijska imovina*

Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje se priznavati na datum trgovanja kad je kupoprodaja finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenima prema konvencijama na predmetnom tržištu, i inicijalno je mjerena po fer vrijednosti, uključujući transakcione troškove.

Nederivatna finansijska imovina se klasifikuje u sljedeće kategorije: finansijska imovina raspoloživa za prodaju i dati krediti i potraživanja. Klasifikacija zavisi od prirode i svrhe finansijske imovine i određena je u trenutku inicijalnog priznavanja.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna amortizovanog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamate tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduća novčana primanja knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine, ili gdje je to moguće, kraćeg perioda. Prihodi se priznaju na bazi efektivne kamatne stope za kredite i potraživanja i dužničke instrumente, izuzev za one koji su iskazani po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Otkupivi dužnički vrijednosni papiri držani od strane Fonda, a kojima se trguje na aktivnom tržištu, su klasifikovani kao raspoloživi za prodaju i prezentuju se po fer vrijednosti, koristeći se tekućom tržišnom vrijednosti nekog drugog instrumenta koji je suštinski jednak ili se bazira na očekivanim novčanim tokovima imovine koja predstavlja osnov ulaganja. Ulaganja za koja nije moguće realno utvrditi fer vrijednost se mjere po trošku.

Dobici i gubici koji nastaju zbog promjene fer vrijednosti direktno utiču na kapital, odnosno na nerealizovane dobitke/gubitke od HoV raspoloživih za prodaju, sa izuzetkom umanjenja za imparitetne gubitke, kamate obračunate koristeći metod efektivne kamatne stope i dobitak ili gubitak na monetarnu imovinu od kursnih razlika, koji se direktno priznaju u bilans uspjeha perioda.

Kada se takva imovina prodaje, ili je izložena trajnom smanjenju vrijednosti, kumulativni dobitak ili gubitak prethodno ostvaren po fer vrijednosti za ulaganja je uključen u prihode i rashode perioda. Instrumenti kapitala klasifikovani kao raspoloživi za prodaju koji ne kotiraju na aktivnom berzanskom tržištu, i čija se fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi, su vrednovani prema istorijskom trošku umanjenom za obezvrjeđenje.

Fer vrijednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju izraženih u stranoj valuti se određuje u toj valuti i preračunava se po važećoj kursnoj stopi na dan bilansa stanja. Promjena u fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kursa i koja rezultuje promjeni amortizovanog troška sredstva, priznaje se u bilansu uspjeha, dok se ostale promjene priznaju kao promjene u ostalom ukupnom rezultatu.

Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća

Obveznice sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokom dospjeća, za koje Fond ima pozitivnu namjeru i mogućnost da ih čuva do dospjeća, klasifikuju se kao imovina u posjedu do dospjeća. Evidentiraju se po trošku amortizacije koristeći metodu efektivne kamatne stope, umanjenom za umanjenje vrijednosti, sa prihodom koji se priznaje na bazi efektivnog prihoda.

Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani sastoje se od oročenih novčanih depozita kod poslovnih banaka na period duži od godinu dana. Oročena novčana sredstva u bankama su vrednovana u visini deponovanih sredstava na dan bilansa stanja.

Dati krediti i potraživanja

Potraživanja od kupaca, krediti i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti i potraživanja. Krediti i potraživanja vrednuju se po amortizovanom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeni za procijenjeno umanjenje vrijednosti. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje bi priznavanje prihoda bilo nematerijalno.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7. Finansijski instrumenti (nastavak)****(a) Finansijska imovina (nastavak)***Dati krediti i potraživanja (nastavak)*

Potraživanja su prikazana po njihovoj nominalnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja. Ispravka vrijednosti potraživanja vrši se indirektno za iznos dospjelih potraživanja koja nisu naplaćena u određenom periodu od datuma dospijeća za plaćanje, što su, prema procjeni menadžmenta baziranoj na istorijskim dokazima o iznosu s tim u vezi nastalih gubitaka, potraživanja koja nisu naplaćena preko godinu dana. Direktna otpis potraživanja se vrši u slučajevima kada je nemogućnost naplate izvjesna i dokumentovana. Potraživanja koja su predmet kompenzacije se ispravljaju po neto principu.

Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani odnose se na oročena sredstva u bankama na period kraći od godinu dana, i evidentirana su u visini deponovanih novčanih sredstava na dan bilansa stanja.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju gotovinu u blagajni, depozite kod komercijalnih banaka, kao i visoko likvidna sredstva koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz značajan rizik od promjene vrijednosti.

Umanjenja finansijske imovine

Finansijska imovina, osim imovine iskazane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, procijenjena je za indikatore umanjenja na svaki datum izvještaja o finansijskom položaju. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije izmijenjeni.

Za akcije koje ne kotiraju na berzi, a klasifikovane su kao raspoložive za prodaju, značajan ili produžen pad u fer vrijednosti vrijednosnog papira ispod njegovog troška smatra se objektivnim dokazom umanjenja.

Za svu ostalu finansijsku imovinu, uključujući otkupive hartije od vrijednosti klasifikovane kao raspoložive za prodaju, i potraživanja po finansijskom zajmu, objektivni dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske teškoće izdavaoca ili korisnika; ili
- propust ili delikvencija u otplati kamate ili glavnice; ili
- mogućnost da će dužnik doći u stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Za određene kategorije finansijske imovine, kao što su potraživanja od kupaca, sredstva za koja je procijenjeno da nisu umanjena, naknadno se procjenjuju na umanjenje na kolektivnoj osnovi. Objektivni dokaz umanjenja portfolija potraživanja uključuje prethodno iskustvo Fonda u naplati, kašnjenje u naplati nakon perioda dospijeća, kao i promjene u nacionalnim ili lokalnim ekonomskim uslovima koji su u uzajamnoj vezi sa neizvršenjem potraživanja. Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva. Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je umanjena za gubitke umanjenja direktno za svu finansijsku imovinu, osim za potraživanja gdje je knjigovodstvena vrijednost umanjena kroz upotrebu rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Kada nije moguće naplatiti potraživanja od kupaca, onda su ista otpisana na teret rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Naknadni povrati iznosa koji su prethodno otpisani se oprihoduju u korist rezervisanja za umanjenje vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti rezervisanja za umanjenje vrijednosti evidentiraju se u izvještaju o dobitku i gubitku.

Sa izuzetkom hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, ako se, u narednom periodu, iznos gubitaka od umanjenja vrijednosti smanji, i to smanjenje se odnosi na događaj koji je nastao nakon što je umanjenje priznato, prethodno priznat gubitak umanjenja može se priznati kroz izvještaj o ukupnom rezultatu u mjeri koja neće rezultovati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno. Hartije od vrijednosti – ulaganja raspoloživih za prodaju, gubici od umanjenja, prethodno priznatih kroz izvještaj o ukupnom rezultatu, ne poništavaju se kroz izvještaj o ukupnom rezultatu. Bilo koje uvećanje u fer vrijednosti nakon gubitka umanjenja je priznato direktno u kapital.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.7. Finansijski instrumenti (nastavak)****(a) Finansijska imovina (nastavak)***Prestanak priznavanja finansijske imovine*

Fond će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu, ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Fond ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Fond nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

(b) Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale obaveze.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za troškove koji se direktno mogu pripisati transakciji. Nakon početnog priznavanja, finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata umanjena za otplate i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze su iskazane po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Fond ispuni obavezu, ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

3.8. Porezi i doprinosi iz rezultata*Tekući porez na dobitak*

Porez na dobitak obuhvata tekući porez na dobitak i odložene poreze na dobitak. Obzirom da Fond nije organizovan kao pravno lice, onda nije ni obveznik poreza na dobit.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva i Fonda korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Ispravka vrijednosti potraživanja

U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvrjeđenja za sumnjiva potraživanja Fond se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom i promjenama u uslovima plaćanja.

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Fond ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će odliv resursa koje stvaraju ekonomske dobiti biti potreban da se izmiri obaveza i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)*Pravična (fer) vrijednost*

Poslovna politika Fonda je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva i Fonda vrši procjenu rizika i, u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva i Fonda, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

5. POSLOVNI RASHODI

	(U BAM)
	<u>Period 29. septembar - 31. decembar 2017.</u>
Naknada Društvu za upravljanje	3
Naknada za troškove platnog prometa	40
	<u>43</u>

6. GOTOVINSKI EKIVALENTI I GOTOVINA

	(U BAM)
	<u>31. decembar 2017.</u>
Žiro račun u domaćoj valuti	2,503
	<u>2,503</u>

7. OBAVEZE

	(U BAM)
	<u>31. decembar 2017.</u>
Obaveze prema Društvu za ulaznu naknadu	48
Obaveze prema Društvu za naknadu za upravljanje	3
	<u>51</u>

8. NETO IMOVINA FONDA

Na dan 31. decembra 2017. godine neto vrijednost imovine Fonda je iznosila 2,452 BAM, broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 253.5327721, a njihova pojedinačna vrijednost je bila 9.67256 BAM.

9. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Fond nema status pravnog lica, već je fond organizovan od strane društva koje njime upravlja, kao institucija za prikupljanje novčanih sredstava (uplatom članova) i njihovim investiranjem, a sve u cilju što većeg prinosa od uloženi sredstava.

Shodno tome, Fond nema poslovnih transakcija sa povezanim stranama osim sa Društvom za upravljanje koje ga je i osnovalo (organizovalo). To su isključivo odnosi definisani Zakonom, koji se odnose na obaveze Fonda prema Društvu za ulazne naknade prilikom uplate doprinosa i naknada za upravljanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

9. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

	U BAM Period 29. septembar- 31. decembar 2017.
BILANS USPJEHA	
Poslovni rashodi:	
- Naknada Društvu za upravljanje	3
	<hr/>
	U BAM 31. decembra 2017.
BILANS STANJA	
Obaveze za ulaznu naknadu i naknadu za upravljanje:	
- Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom	51
	<hr/>
Ukupno obaveze	51

10. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembar 2017. godine Fond nije imao sudskih sporova u kojima je tužena strana, niti je vodilo sudske sporove protiv svojih dužnika.

11. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

Aktivnosti Fonda izlažu ga različitim rizicima: tržišnom riziku (koji obuhvata rizik od promjene kursa stranih valuta, rizik od promjene kamatnih stopa i rizik od promjene cijena), kreditnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku i riziku usklađenosti poslovanja s propisima.

Upravljanje rizicima Fonda je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Fonda u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta. Upravljanje rizicima definisano je računovodstvenim politikama Fonda i Pravilima za sprovođenje procesa investiranja imovine Fonda.

Društvo nastoji da pravilnim upravljanjem sredstvima Fonda njegovim članovima obezbijedi dugoročnu sigurnost, očuvanje imovine kao i optimalni rast u odnosu na preuzeti rizik.

Rizici predstavljaju vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Fonda. Politike upravljanja rizicima obuhvataju tržišni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik*(a) Rizik od promjene kursa stranih valuta*

Investiciona politika Fonda je konzervativna, okrenuta prije svega ka dužničkim hartijama od vrijednosti i depozitima sa fiksnim prinosima i, prilikom ulaganja, prvenstveno se vodi računa o sigurnosti imovine Fonda, odnosno njenom očuvanju, a potom o profitabilnosti ulaganja.

Tržišnim rizikom Fonda će se upravljati kroz diverzifikaciju portfolia ulaganja prema propisanim maksimalnim visinama ulaganja imovine u pojedine kategorije.

Prema investicionoj politici Fonda imovina fonda se pretežno ulaže u dugoročne dužničke instrumente ulaganja, sa stabilnim prinosom i manjim nivoom rizičnosti i to dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“) a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor's, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody's.

Fond nije značajno izložen riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti, Konvertibilna marka (BAM) koja je fiksno vezana za EURO.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

11. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**Tržišni rizik (nastavak)***(b) Rizik od promjene kamatnih stopa*

Fond je izložen rizicima koji, kroz efekte promjene visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine.

S obzirom da će Fond imati kamatonosnu imovinu, prihodi Fonda će u određenoj mjeri zavisti od promjene tržišnih kamatnih stopa.

Društvo će pri investiranju imovine Fonda vršiti analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir da se rokovi dospjeća oročenih depozita podudaraju sa procjenom roka u kojem navedena sredstva neće biti korišćena za kupovinu hartija od vrijednosti ili isplate penzijskih naknada članovima Fonda.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da dužnici Fonda neće biti u mogućnosti ili da ne žele da ispune svoje obaveze prema Fondu.

U skladu sa politikom upravljanja rizicima kojima je Fond izložen, menadžment će dnevno pratiti izloženost kreditnim rizicima.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću nemogućnosti brze prodaje finansijske imovine Fonda po cijeni koja je približno jednaka fer vrijednosti te imovine, sa jedne strane, i nemogućnost Fonda da ispunjava svoje dospjele obaveze po osnovu isplata članovima Fonda, a na osnovu prava za uplaćene penzijske doprinose.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Društva. Menadžment Društva će imovinom i obavezama Fonda upravljati na način koji obezbjeđuje da Fond, u svakom trenutku, ispunjava sve svoje obaveze.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

12. DOGAĐAJI NAKON BILANSA

Nije bilo događaja nakon izvještajnog perioda koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjanja, u skladu sa IAS 10 „Događaji nakon izvještajnog perioda“.

13. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatnu vrijednost, porez na dobitak i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer.

Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Za period od 29. septembra do 31. decembra 2017. godine

13. PORESKI RIZICI (nastavak)

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva i Fonda, mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Fondu, može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o poreskom postupku Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina, pri čemu pravo na utvrđivanje i naplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje ne zastarijeva. To znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

14. DEVIZNI KURSEVI

Srednji kursevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primjenjeni za preračun deviznih pozicija u izvještaju o finansijskom položaju u BAM, za pojedine glavne valute su bili sljedeći:

	(U BAM)
	31. decembar 2017.
Euro (EUR)	1.9558
Američki dolar (USD)	1.6308